

ХОРОВЕ ТОВАРИСТВО “БЕРЕЖАНСЬКИЙ БОЯН”: ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

2. Busel, V. H. (Ed.). (2004). *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language] Kyiv: Irpin, VTF “Perun”, 1440 p. [in Ukrainian].
3. Honcharenko, S. (1997). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk* [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv: Lybid, 376 p. [in Ukrainian].
4. Kasianenko, M. D. (1993). *Pedahohika spivrobotnytstva* [Pedagogy of cooperation]. Kyiv: Vyshcha shkola, 317 p. [in Ukrainian].
5. Kravchenko, T. V. (2001). *Tekhnolohiia simeinoho spilkuvannia ta yii skladovi* [The technology of family communication and its components]. *Simia ta shliubno-rodynni stosunki v Ukraini* [A family and the marriage-related relationships in Ukraine]. Kyiv: UADU, Vol. 1a, pp. 95 – 98. [in Ukrainian].
6. Kuz, V. H. (2008). *Polikultura paradyhma pidhotovky maibutnoho vykhovatelja doshkilnoho zakladu* [Polycultural paradigm of the future teacher training of a preschool institution]. The bulletin Ivano-Frankivsk, pp.74–78. [in Ukrainian].
7. Sukhomlynskyi, V. O. (1976). *Vybrani tvory: V 5 t.* [Selected Works: 5]. Kyiv: Vydavnytstvo “Radianska shkola”, vol.2: Sto porad uchytelevi [The hundred pieces of advice for the teacher] 670 p. [in Ukrainian].
8. Trubavina, I. M. & Buhaiets, N. A. (2001). *Metody vyvchennia simi* [Methods of studying the family]. Kyiv: UDTsSSM, 68 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.06.2017

УДК 78.071.2(477) “XX”

Марія Іздепська-Новицька, асистент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

ХОРОВЕ ТОВАРИСТВО “БЕРЕЖАНСЬКИЙ БОЯН”: ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Представлено історико-культурологічний аспект діяльності хорових товариств Східної Галичини кінця XIX – першої третини XX ст. на прикладі “Бережанського Бояну”. Розглянуто найважливіші віхи діяльності хору впродовж означеного періоду, його роль у культурному житті краю. Висвітлено персоналії диригентів “Бережанського Бояну”, зокрема, О. Нижанківського, постаті відомих виконавців, які виступали з “Бояном”, виконавський концертний репертуар хору.

Ключові слова: хорове мистецтво Західної України, товариство “Бережанський Боян”, диригенти “Бояну”.

Літ. 7.

Мария Издепская-Новицкая, ассистент кафедры музыковедения и методики музыкального искусства факультета искусств Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка

ХОРОВОЕ ОБЩЕСТВО “БЕРЕЖАНСКИЙ БОЯН”: ІСТОРИКО-КРАЄВЕДЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Представлено історико-культурологічний аспект діяльності хорових товариств Східної Галичини кінця XIX – першої третини XX ст. на прикладі “Бережанського Бояна”. Розглянуто найважливіші етапи діяльності хору на протязі даного періоду, його роль у культурній життєвій діяльності краю. Освітлено персоналії диригентів “Бережанського Бояна”, в частині О. Нижанківського, особистості відомих музикантів, які виступали з “Бояном”, виконавський концертний репертуар хору.

Ключевые слова: хоровое искусство Западной Украины, общество “Бережанский Боян”, дирижёры “Бояна”.

Mariya Izdepska-Novitska, Assistant of the Musicology and Methods of Music Art Department Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University

THE CHORAL SOCIETY “BEREZHANSKIY BOYAN”: THE LOCAL-HISTORY ASPECT

The article analyzes the activity of “Berezhanskiy Boyan” during the 90s years of the 19th century and the 30s years of the 20th century. One of the important directions of the cultural and artistic activity amid Ukrainians of the region was the foundation of the choral societies “Boyan”. The activity of such choral

associations in small regional towns such as Berezhany combined the efforts of nationally conscious of artistic intellectuals as well as clergy and was relied on the tradition of rural choirs at reading rooms “Prosvita” which existed by churches.

The researches of O. Boychuk, P. Medvedyk, H. Misko, O. Smolyak and others are dedicated to the regional aspect of choral performance in particular of the Ternopil region at the end of the 19th century and the first third of the 20th century.

“Berezhanskiy Boyan” as the first foundation of societies “Boyan” in Ternopil region was initiated in 1892 and structured in 1893 by the initiative of O. Nyzhankivskiy on the example and regulations of “Lvivskiy Boyan”.

“Boyan” within a short time achieved a significant progress in choral performances. The concerts of the choir gradually grew into real festivals of Ukrainian song. Subsequently, in 1894 O. Nyzhankivskiy became an honorific member of “Berezhanskiy Boyan”.

The first appearance of the choral society was on the 5th of January, in 1893 and was dedicated to the 50th anniversary of the memory of M. Shashkevych. The second concert of the chorus took place on March the 1st, in 1894. During the first two decades “Berezhanskiy Boyan” experienced the period of incipience and evolution. The launching of the tradition of annual concerts dedicated to the memorable figures and dates in the history of Ukraine it became the combining cultural core and played an important role in the development of musical culture of the whole region.

The First World War stopped the activity of “Boyan”. It was renewed only in 1922. During the 1920s – 1930s the society continued the custom of preparation and realization of concert programs for honouring the prominent figures of Ukrainian national culture as well as the national holidays, and also advanced the tradition of cooperation with other Ukrainian associations.

During the 90s years of the 19th century and the 30s years of the 20th century among the conductors of the society were the composer, public figure and priest O. Nyzhankivskiy, a conductor and teacher M. Stephanovych, a teacher L. Remeza, a teacher V. Lukiyanovych, a priest V. Lozinskiy, a composer D. Sichynskiy, a priest M. Blavatskiy, a professor R. Shypaylo, a priest F. Pobigushka, a professor P. Hoshovskiy and professor Y. Lavrivskiy.

Such world known singers as S. Krushelnytska, M. Mentsynskiy, and O. Myshuha, a composer and pianist V. Barvinskiy, a composer E. Kupchynskiy, a violinist I. Baranovskiy, Y. Lavrivskiy and other prominent musicians participated in the concert programs of “Berezhanskiy Boyan” of that period.

Keywords: the choral arts of Western Ukraine, society “Berezhanskiy Boyan”, the conductors of “Boyan”.

Постановка проблеми й аналіз останніх досліджень. Культурно-просвітницькі процеси, що відбувалися на теренах Тернопілля впродовж кінця ХІХ – початку ХХ ст., відображають спільну для тогочасної Східної Галичини картину становлення низки просвітницьких, освітніх, кооперативних, спортивних осередків та спілок, які мали на меті формування національно свідомого українства, піднесення його освітнього і культурного рівня (І. Зуляк). Важливим етапом стало започаткування хорових осередків “Бояну” зусиллями представників творчої національно свідомої інтелігенції, духівництва, заможного селянства.

Різні аспекти проблеми розвитку музичної культури Східної Галичини досліджували В. Барвінський, А. Вахнянин, В. Витвицький, Б. Кудрик, З. Лисько, С. Людкевич та ін., сучасні дослідники М. Білінська, Ю. Булка, С. Грица, М. Загайкевич, Л. Кияновська, Л. Корній, С. Павлишин, М. Черепанин та ін. Історико-регіональний аспект проблеми хорового виконавства Тернопільщини представлено у розвідках О. Бойчук, П. Медведика, Г. Місько, О. Смоляка та ін. Однак, означена проблематика і надалі вимагає системного розгляду, кропіткого вивчення регіональних матеріалів, архівних джерел тощо.

Мета статті – представити огляд діяльності “Бережанського Бояну” впродовж 90-х рр. ХІХ ст. – 30-х рр. ХХ ст. у історико-краєзнавчому аспекті.

Виклад основного матеріалу. Осередки “Боянів”, зокрема ті, що діяли у невеликих повітових містечках впродовж означеного вище періоду, поєднували зусилля творчої національно свідомої інтелігенції та духівництва, опиралися на традиції селянських хорів при читальнях “Просвіти”, при церквах [5; 6]. Так, на Тернопільщині кінця ХІХ ст. були поширеними селянські хори, що співали під час Богослужінь у церкві, на селянських святах, виконуючи церковні та світські пісні. Такі колективи діяли у селах Острів, Івашківці, Біла поблизу Тернополя, Зубреці коло Бучача, Кобиловолоки, Лошнів, Підгірці, Настасів неподалік Тербовлі, Копичинці й Вікно на Гусятинщині, Денисів і Купчинці біля Козови та багатьох інших. У 1880-х рр. існували такі хори і на Бережанщині [1].

Передумовами організації “Бережанського Бояну” стали, передусім, відповідні культурні традиції міста, де від 1870-х рр. діяло товариство “Przyjaciele muzyki” (членами якого були аматори поляки та українці), склалися стійкі традиції гімназійної освіти, просвітянської діяльності [1]. З архівних джерел відомо і про діяльність хору, яким керував О. Дідич (випускник Денисівської

школи керівників хорів о. Й. Вітошинського), хор функціонував з перервами до 1892 р. У цьому ж році до Бережан приїхав О. Нижанківський, який і став згодом “душею” “Бережанського Бояну” [1; 3].

На основі діючого хору ініціативна група, до якої належали вчителі гімназії, адвокати, судді, лікарі, зокрема відомі громадські діячі А. Чайковський, Б. Лепкий та ін., заклали у 1892 р. “Бережанський Боян” за статутом “Львівського Бояна” (Л. Ханик) [5].

“Бережанський Боян” став першим успішним осередком “Бояну” на Тернопіллі завдяки праці О. Нижанківського – видатного композитора, диригента, культурного діяча-просвітника [1; 3]. Завдячуючи його організаторським здібностям, чисельність товариства швидко зросла до 40 основних членів та 22 допоміжних (які не брали безпосередньої участі у діяльності хору, проте допомагали в організації імпрез, матеріально). Заняття мішаного хору відбувались у приміщенні місцевої “Просвіти” [1, 90].

Оскільки О. Нижанківський мав досвід організації вокально-хорової роботи, володів хоровим репертуаром, під його керівництвом “Боян” за короткий час домігся значних успіхів у хоровому виконавстві, а його концерти перетворювалися на свята української пісні. Тому, коли у 1894 р. О. Нижанківський повертався до Львова, на прощальних зборах вдячні бережанці його обрали почесним членом “Бережанського Бояна” [1; 3].

Перший виступ осередку, присвячений 50-м роковинам пам’яті М. Шашкевича, пов’язаного з культурними традиціями Бережан, відбувся 5 грудня 1893 р. був у його програмі прозвучали “Живем, живем” А. Вахнянина, “Не згасайте, ясні зорі” Й. Вітошинського, “В’язанка українських народних пісень” М. Кумановського, на закінчення – “Слов’янські гімни” О. Нижанківського. До імпреди приєднались учні української бурси, у котрій власне навчався М. Шашкевич, та згуртувавшись в оркестр із учнів бурси та гімназії, виконали увертюру “Галицька жизнь”, фантазії на теми народних пісень і марш “Кришталева чаша” (“Діло”, 1893, Ч. 111).

1 березня 1894 р. відбувся другий концерт осередку. Цього разу до репертуару входили складніші твори, які вимагали і досвідчених співаків, і більшого складу хору, зокрема, “Верховина” у гармонізації М. Лисенка і фортепіанному викладі О. Нижанківського. Звучали “Слов’янські гімни”, а кульмінацією стала гра цитриста о. Є. Купчинського, котрий виконав відомі народні пісні та дивертисмент, що починався мотивом пісні “Засвіт встали козаченьки” (“Діло”, 1894, Ч. 111) [6].

Таким чином, “Бережанський Боян” став яскравим культурним осередком міста та околиць. Після переїзду О. Нижанківського до Львова, хор очолив учитель гімназії, колишній співак та диригент “Академічного хору” у Львові М. Стефанович. Він організував планомірну роботу, влаштував 2 – 3 концерти на рік, що мали великий резонанс в окрузі й ставали значною подією, надихали галицьке селянство та міщанство на спроби організувати нові хорові осередки, виконувати народні пісні та твори українських композиторів, почуті на боянівських концертах.

Так, 11 березня 1895 р. було організовано традиційний концерт пам’яті Т. Шевченка, на якому прозвучали тріо М. Лисенка “Ой пушу я кониченька” у супроводі фортепіано, “Jaisem Slovan” Кналля (чеською), “Хор косарів” з опери “Утоплена” М. Лисенка, “Заповіт” М. Вербицького, гра цитриста о. Є. Купчинський – “подільського Орфея”. Рецензенти зазначали, що “концерт переконав усіх, що “Боян” стоїть крепко і єсть одиноким вогнищем українського життя в Бережанах. Вся заслуга в удачі концерту належить М. Стефановичеві, котрий диригує тепер хором” (“Діло”, 1895, Ч. 46) [6].

Впродовж 1896 – 1914 рр. керівником хору був Лука Ремеза, вчитель з с. Конюхи, аматор диригент і композитор, який отримав третю премію за композицію “В своїй хаті своя правда” на конкурсі на написання вокальних творів, організованому у 1892 р. “Львівським Бояном”. Членами журі були А. Вахнянин, Г. Топольницький, О. Нижанківський [5; 6]. У програмах хору звучали не лише народні пісні, а й твори українських композиторів. Так, на музичному вечорі 22 листопада 1896 р. було виконано чоловічі квартети Ф. Колесси, “Тріо” М. Лисенка, “Наді мною буря була” І. Лаврівського та “Другу в’язанку з народних пісень” М. Кумановського (“Діло”, 1896, Ч. 268) [6].

Хор вивчав щороку іншу програму, вводячи до неї нові високохудожні хорові твори. Наприклад, у 1897 р. він репрезентував концерт із творів Д. Бортнянського, а 1899 р. – концерт на честь 100-ї річниці відродження української літератури. У 1899 р. бережанські аматори організували оперно-драматичний гурток, який поставив опери “Наталка Полтавка” М. Лисенка, “Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемовського. Це розширило потенціал творчого застосування можливостей учасників “Бояну” [1; 6].

Особливим для “Бережанського Бояна” став 1898 р., оскільки 12 червня у переповненому залі “Католицького дому” у концерті, організованому А. Чайковським на сцені разом з хором співала

С. Крушельницька, диригував О. Нижанківський [1; 3]. Співачка виконувала арії з опер Дж. Верді “Сила долі” та Дж. Россіні “Семіраміда”, солоспіви М. Лисенка “Тебе, моя любко єдина”, “Коли настав чудовий май” та І. Падеревського “Пісня дударя”. На честь її приїзду до Бережан поет Марко Мурава (Сильвестр Лепкий) написав вірш “Соломії Крушельницькій” (у пам’ять концерту в Бережанах 12 червня 1898 року). У пам’ять про цю подію, традиційними для Бережанщини стало відзначення річниць Соломії Крушельницької [1].

Видатною мистецькою подією для містечка був виступ у 1900 р. з хором “Бережанського Бояна” відомого співака М. Менцинського. Про цей концерт писала львівська преса, наводився відгук співака, в якому один із найвідоміших в Європі виконавців сердечно подякував місцевим аматорам за теплий прийом [1]. У 1900-х рр. хор виконував складні твори, що вимагали підготовлених співаків, зокрема, кантату “Дніпро реве” Д. Січинського, “Вулицю” Ф. Колесси, “Вечорниці” П. Ніщинського, “Туман хвилями лягає” М. Лисенка з опери “Утоплена”, “Осінь” І. Лаврівського, “Туляли” О. Нижанківського, хорові твори зарубіжних композиторів Б. Сметани, Р. Вагнера, П. Чайковського [3 – 6].

1903-й рік став роком активної творчої праці, оскільки усі хорові товариства Галичини почали підготовку до святкування 35-ї річниці творчої діяльності М. Лисенка. Концерт відбувся 7 грудня 1903 р., у його мистецькій програмі концерту взяли участь найкращі співацькі колективи краю. Під керівництвом О. Нижанківського та у присутності М. Лисенка співали 8 “Боянів”, кількість учасників налічувала 300 осіб. Зведений хор виконував “Заповіт” М. Лисенка, кантати “На вічну пам’ять Котляревському”, “Радуйся, ниво неполітая” та обробки українських народних пісень [3 – 6]. Сольні басові партії у концерті виконував учасник “Бережанського Бояну”, уродженець Підгаєцького повіту, греко-католицький священник о. Амвросій Рибак [1].

Того ж 1903 р. “Боян” влаштував у Бережанах концерт з творів Д. Січинського, у програмі якого звучали кантати композитора “Дніпро реве”, “Лічу в неволі” [1; 2; 4]. У 1904 р. хористи прийняли участь у благодійному концерті під протекторатом митрополита А. Шептицького (кошти були перераховані на потреби української народної лікарні у Львові), де хор під орудою О. Нижанківського виконував кантату Г.-Ф. Генделя “Христос”, соло баса виконував згаданий вище о. Амвросій Рибак, на той час – священник с. Утіхович Перемишлянського повіту [1]. Про його виступи сучасники писали: “А незатертим спогадом

лишився мені концерт в честь М. Лисенка, що відбувся у Львові в 1904 р. До співучасті в залі Львівської філармонії були запрошені хори академічної гімназії, хор товариства “Львівський Боян” та інші хори з краю. І в тому чисельно зібраному хорі найліпшим співаком таки був сільський парох о. А. Рибак. Він мав такий сильний голос, що М. Лисенко назвав його “галицьким Шаляпіном” (о. Микола Рибак. “З ненадрукованих родинних спогадів сина”) [7].

Важливим напрямком діяльності “Бережанського Бояна” стала організація концертів, концертних зустрічей під час так званих “артистичних мандрівок” львівської молоді. Так, у 1900 та 1906 рр. у Бережанах спільно концертували бережанський та львівський Бояни” [1; 5; 6].

Впродовж 1907 – 1909 рр. в Бережанах та у с. Лапшин, що неподалік від Бережан, в будинку місцевого священика, мецената і громадського діяча о. Л. Жулинського перебував перший галицький професійний композитор Д. Січинський. Саме тут він і писав свою оперу “Роксоляна”, а також ряд солоспівів та хорів [1; 4]. Композитор мав можливість працювати з “Бережанським Бояном” і на репетиціях, і в концертах, акомпанувати співацьці О. Федак – першій виконавиці його романсів [1, 302].

Коли Д. Січинський за станом здоров’я не міг стати за диригентський пульс, у його присутності на концерті “Бережанського Бояну” 13 січня 1909 р. під орудою Р. Ставничого уперше було виконано “Пролог” та окремі фрагменти з опери “Роксоляна” в супроводі струнного квінтету та фортепіано [1; 2; 4]. “Бережанський Боян” став для Д. Січинського немовби творчою лабораторією, в якій він мав можливість прослухати свої нові вокальні чи хорові твори.

Важливими акціями впродовж 1910 – 1912 рр. у діяльності “Бояну” стали: постановка опери “Запорожець за Дунаєм” (під орудою Р. Ставничого), великий концерт у 1912 р. пам’яті М. Лисенка з творів композитора (під керівництвом проф. О. Бачинського), традиційні концерти-вшанування видатних персоналій, зокрема М. Шашкевича, Т. Шевченка, Ю. Федьковича, І. Франка, А. Міцкевича.

Отже, впродовж перших двох десятиліть діяльності “Бережанський Боян” пережив період становлення і розквіту, відіграючи важливу роль у розвитку музичної культури краю.

Перша світова війна припинила діяльність осередку, яка була відновлена лише у 1922 році. У 1920-х – 1930-х рр. товариство продовжило традицію підготовки та проведення концертних програм на вшанування діячів національної

культури, національних свят [1]. Впродовж міжвоєнного періоду хор виступав на Богослужіннях у храмі, співпрацював з різними українськими осередками. Так, під управою вчителя “Рідної школи” П. Гошовського 18 квітня 1931 р. відбувся спільний концерт присвячений 70-й річниці з дня смерті Т. Шевченка, на якому виконувалися “На вулиці” Ф. Колесси – М. Гайворонського та “Вечорниці” П. Нішинського (“Діло”, 1931, Ч. 93).

Серед важливих культурних подій 1931 р. – приїзд та виступ В. Барвінського, батько якого свого часу був професором Бережанської гімназії. Композитор виконав свої фортепіанні “Мініатюри”, а його 12-річна донька Катруся – три композиції батька, “Сициліану” Й.-С. Баха та “Дитячу пісеньку” В. Новака. Молодий співак-баритон Ю. Лаврівський виконав твори М. Лисенка “Минають дні”, “Тетьмани” на тексти Кобзаря (“Діло”, 1931, Ч. 93) [6].

У цьому ж році бережанці, як і уся Галичина, вшановували 30-ліття митрополичих свячень А. Шептицького. На урочистому концерті у Львові виступили “Бережанський Боян” та згадуваний співак Ю. Лаврівський [5; 6]. Своїми успіхами хор значною мірою завдячував тогочасному керівникові о. Филімонові Побігушці, який очолив мішаний і чоловічий склади “Бережанського Бояна” у 1931 р. [1].

Виявом глибокої любові та пошани до творчості славного бережанця Б. Лепкого було святкування його 60-літнього ювілею в листопаді 1932 р. силами товариства. У концерті взяли участь також хори ченців монастиря о. Василян у с. Краснопуці та учнів української гімназії. Завдяки о. Ф. Побігушці один із найстаріших хорів у Галичині успішно провів відзначення 40-ліття “Бережанського Бояна” 15 лютого 1936 р. [1; 6]. Відзначимо, що на урочистостях віддали належну шану колишнім диригентам, особливо О. Нижанківському, Д. Січинському, колишнім керівникам О. Бачинському, В. Лукіяновичу, В. Лозинському та ін.

Диригентами “Бояна” у міжвоєнні роки були також о. М. Осадца, Д. Блавацький, Р. Шипайло, Ю. Лаврівський, які внесли свою лепту у розвиток хорової традиції краю [1]. Товариство Бережанський Боян”, як і інші музично-просвітницькі українські інституції, припинило свою діяльність у 1939 р.

Висновки. Отже, в різні періоди діяльності хорового товариства “Бережанський Боян” впродовж 90-х рр. XIX ст. – 30-х рр. XX ст. його диригентами були композитор, диригент, громадський діяч та священник О. Нижанківський,

диригент та вчитель М. Стефанович, учитель Л. Ремеза, вчитель В. Лукіянович, о. В. Лозинський, композитор Д. Січинський, о. М. Блавацький, проф. Р. Шипайло, о. Ф. Побігушка, проф. П. Гошовський, проф. Ю. Лаврівський.

У концертних програмах “Бережанського Бояна” виступали співаки світової слави С. Крушельницька, М. Менцинський, О. Мишуга, композитор і піаніст В. Барвінський, цитрист Є. Купчинський, скрипаль І. Барановський, Ю. Лаврівський та інші виконавці. Схвальні відгуки в пресі, спогади сучасників, зафіксовані в друкованих джерелах, складний виконавський репертуар свідчать про високі виконавські можливості й значний художній рівень аматорського хору, який у складних суспільно-політичних умовах став культурно-мистецьким осередком українства, пропагандистом народного пісенного мистецтва та тогочасних здобутків української професійної музики.

Закладені традиції стали підґрунтям для відродження діяльності “Бережанського Бояна” у час державної незалежності України.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Бережанська земля: Істор.-мемуар. збірник НТШ // Ред. В. Лев, В. Стецюк. – Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто, 1970. – 877 с.*
2. *Горак Я. Листи Дениса Січинського до Ярослава Вінцьковського // Записки НТШ. – Т. ССXXXI. Праці музикознавчої комісії. – Львів, 1993. – С. 302–304.*
3. *Колодій Я. Остап Нижанківський. – Львів: Логос, 1994. – 64 с.*
4. *Павлишин С. Денис Січинський. – К., 1980. – 48 с.*
5. *Ханик Л. Р. Історія хорового товариства “Боян”. Львів, 1999. – 122 с.*
6. *Черепанин М. В. Музична культура Галичини (друга половина XIX – перша половина XX ст.): Монографія / М. Черепанин. – К.: Вежа, 1997. – 328 с.*
7. *Шах С. Микола Лисенко у Львові / Християнський голос. – Мюнхен. – 1963. – Ч. 1 – 3.*

REFERENCES

1. *Lev, V. & Stetsyuk, V. (Ed.). (1970). Berezanska zemlya: Istor.-memuar. zbirnyk NTSH [The land of Berezhany: the historical and memoir collection]. Niu-York–Paryzh–Sidnei–Toronto, 877 p. [in Ukrainian].*
2. *Horak, Ya. (1993). Lysty Denysa Sichynskoho do Yaroslava Vintkovskoho [The letters from Denys Sichynskyi to Yaroslav Vintkovskyi]. The works of musicology commission. Lviv, pp. 302–304. [in Ukrainian].*
3. *Kolodiy, Ya. (1994). Ostop Nyzhankivskiy [Ostop Nyzhankivskyi]. Lviv: Lohos, 64 p. [in Ukrainian].*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ МДУ З ВИКОРИСТАННЯМ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ MOODLE

4. Pavlyshyn, S. (1980). *Denis Sichynskyi* [Denis Sichynskyi]. Kyiv, 48 p. [in Ukrainian].
5. Khanyk, L. R. (1999). *Istoriya khorovoho tovarystva "Boyan"* [History of choral "Boyan" comradeship]. Lviv, 122 p. [in Ukrainian].
6. Cherepanyn, M. V. (1997). *Muzychna kultura Halychyny* (druga polovyna XIX – persha polovyna XX st.) [Musical Culture of Galicia (the second half of the XIX – the first half of the XX century)]. Kyiv, Vezha, 328 p. [in Ukrainian].
7. Shakh, S. (1963). *Mykola Lysenko u Lvovi* [Mykola Lysenko in Lviv]. The christian voice. Myunkhen, part 1–3. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 22.05.2017

УДК 37.018.43:004

Максим Стьопін, старший викладач кафедри англійської філології
Мариупольського державного університету

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ МДУ З ВИКОРИСТАННЯМ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ MOODLE

Статтю присвячено розкриттю загальних принципів організації самостійної роботи студентів Мариупольського державного університету та впровадженню інноваційних технологій у процес професійної підготовки. Сформульовано основні задачі та етапи самостійної роботи майбутніх фахівців, надається визначення поняттю "електронний контент" та наводяться переваги електронного контенту у порівнянні з системою традиційних засобів навчання. Розглянуто проблеми мотивації студентів до здійснення самостійної роботи та показана важливість використання ІКТ та елементів дистанційного навчання в традиційній освіті, що зумовлено викликами часу.

Ключові слова: педагогічний процес, дистанційна освіта, інноваційно-комунікаційні технології, самостійна робота студентів, навчальний матеріал, управління навчальним процесом.

Літ. 10.

Максим Стёпин, старший преподаватель кафедры английской филологии
Мариупольского государственного университета

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ФАКУЛЬТЕТА ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ МАРИУПОЛЬСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ОБУЧЕНИЕМ MOODLE

Статья посвящена раскрытию общих принципов организации самостоятельной работы студентов Мариупольского государственного университета и внедрению инновационных технологий в процесс профессиональной подготовки. Сформулированы основные задачи и этапы самостоятельной работы будущих специалистов, даётся определение понятию "электронный контент" и приводятся преимущества электронного контента в сравнении с системой традиционных способов обучения. Рассмотрена проблема мотивации студентов к самостоятельной работе и показана важность использования ИКТ и элементов дистанционного обучения в традиционном образовании, что предопределено вызовами времени.

Ключевые слова: педагогический процесс, дистанционное образование, инновационно-коммуникационные технологии, самостоятельная работа студентов, учебный материал, управление учебным процессом.

Maksym Styopin, Senior Lecturer of the English Philology Department
Mariupol State University

THE ASPECTS OF ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS OF FOREIGN LANGUAGES DEPARTMENT IN MARIUPOL STATE UNIVERSITY ON THE BASIS OF THE EDUCATION MANAGEMENT SYSTEM "MOODLE"

The article deals with the general principles of organization of independent work among the students of Mariupol State University and the implementation of innovative technologies into the process of the professional education.

The main purpose of the article is to outline the main approaches to the organization of self-study work in Mariupol State University using the education management system "Moodle", in order to show the fundamental